

CO JE TO OSOBNÍ ASISTENCE ?

Máte zájem poskytovat služby osobní asistence nebo ji sami hledáte ?

Prohlédněte si stránku „nabízím asistenci“ nebo „hledám asistenci“, vytvořte si inzerát a pošlete mně jeho text k uveřejnění.

Těm, kteří služeb osobních asistentů využívají není třeba tuto službu představovat.

Tato stránka je zejména určena těm, kteří se chtějí o osobní asistenci dozvědět něco víc, nebo si myslí, že by ji sami mohli využít.

Co to tedy znamená, když se řekne „osobní asistence“?

Osobní asistence

je jeden z druhů komplexní péče o osoby s postižením, ale je velmi výjimečná tím, že klient, tj. osoba s postižením, není trpěným objektem (jak tomu bývá v případě klasické medicínské, ošetrovatelské péče), který přijímá péči pouze v rozsahu, kterou mu někdo jiný naordinuje, ale sám si určuje, jakou péči a v jakém rozsahu potřebuje a jakou chce využít. Bez služeb osobní asistence by klient v mnoha případech musel trvale žít v nějakém zařízení, kde by o něho bylo pečováno. Snahou všech zainteresovaných je usilovat především o to, aby osobní asistence byla prostředkem k plnohodnotnému životu člověka s postižením, aby mu zajišťovala alespoň slušný, rozumný životní standard.

Osobní asistence představuje ideální způsob kompenzace postižení, který umožňuje i člověku s velmi těžkým postižením žít doma ve vlastní domácnosti životem, který se co nejvíce blíží běžnému standardu. Je to cesta k důstojné existenci, kdy může občan i s těžkým postižením studovat, pracovat a uplatnit své schopnosti jak ve svůj prospěch, tak ve prospěch společnosti i ve prospěch svého asistenta.

Osobní asistent vykonává pro klienta ty činnosti (nebo s nimi pomáhá), které by klient dělal sám, kdyby mohl, pomáhá mu tedy řešit mnoho životně důležitých situací, které by on sám s ohledem na své postižení nezvládl.

Služby osobní asistence se poskytují bez omezení místa a času, tj. doma i mimo domov, přes den, v noci, o víkendech - vše dle aktuální potřeby klienta.

Osobní asistence řeší sociální handicap, tj. oddělení člověka od společnosti v důsledku jeho zdravotního znevýhodnění, jedná se tedy zejména o sociální zabezpečení klientů. Osobní asistenci je možné kombinovat s dalšími druhy péče, jako např. pečovatelskou službou, home care apod.

Osobní asistent je klientovi partnerem, protože jejich vzájemný vztah je velmi osobní a zasahuje do intimní oblasti života klienta (hygiena, toaleta, apod.).

Osobní asistence může být neřízená (sebeurčující), kterou si volí a řídí sám klient, a nebo řízená, kterou poskytuje svými spolupracovníky vysílající organizace - poskytovatel služeb osobní asistence. Řízená asistence vyžaduje obvykle odbornou přípravu asistentů a poskytuje se hlavně osobám se smyslovým (sluch, zrak), mentálním nebo psychickým postižením.

Osobní asistent pomáhá osobě s postižením naplňovat tyto základní životní potřeby:

1) biologické - jídlo, pití, spánek, toaleta, hygiena, úprava prostředí, polohování, pohyb apod.

2) kulturní - vzdělání, zaměstnání, kultura (kino, divadlo, knihy, hudba, internet aj.), nakupování, procházky, styk s lidmi, úřady apod.

Příklady činností osobního asistenta při péči o osobu s postižením:

pomoc při zdvižení z lůžka, přeložení z lůžka na vozík, toaleta, sprchování, pomoc při oblékání, příprava a podávání jídla, mytí nádobí, úklid, pomoc při vaření, vycházky, kultura, příprava ke spánku, uložení na lůžko, polohování klienta na lůžku atd.

Všechny tyto činnosti není možné pouze ve spolupráci s pečovatelskou službou v žádném případě zvládnout (z časových důvodů) a proto je služba osobní asistence velmi užitečná a účinná, a zároveň odlehčuje namáhavé práci rodinným příslušníkům klienta.

Kdo může být klientem osobní asistence?

Klientem osobní asistence může být každý občan s postižením. Měl by být dostatečně silný, odhodlaný a trpělivý něco pro sebe udělat, něco dokázat. Klientem osobní asistence by ale neměl být člověk, který by chtěl pomoc pouze pasivně přijímat bez jakékoli vlastní snahy o dosažení maximální soběstačnosti a samostatnosti.

Klient si své osobní asistenty vybírá sám, pokud mu to jeho zdravotní stav dovoluje (v praxi to však není tak jednoduché, protože reálná nabídka osobních asistentů není příliš rozsáhlá a tak se stává, že je v daný okamžik k dispozici pouze jeden asistent a ten zrovna nemusí být pro konkrétního klienta ideální, a tak je těžké si ze skromné nabídky toho ideálního asistenta vybrat), jinak asistenta vybírají spolu s klientem jeho rodiče, manžel, manželka, ostatní rodinní příslušníci, opatrovník, příp. poskytující organizace apod.

Klient musí být schopen organizovat a řídit služby a práci asistentů a zároveň jejich práci kontrolovat..

Vztah mezi klientem a asistentem musí být partnerský, rovnoprávný a rovnocenný, nikdo z nich nesmí s druhým manipulovat.

Neméně důležitý je vztah klient-rodina klienta-asistent (mohou vznikat konflikty zejména ve vztahu rodina klienta - asistent).

Optimální je, aby klient mohl mít dva asistenty, aby tak byla zajištěna jejich 100% zastupitelnost.

Jak vybírat asistenta:

- zjistit motiv, proč chce potenciální asistent tuto činnost vykonávat (špatnými motivy jsou touha po obohacení, sebeuplatnění - jinou práci neseženu, získání životního partnera atd.)
- fyzické předpoklady asistenta - musí být zdravý, přiměřeně šikovný, dostatečně fyzicky zdatný, silný s přihlédnutím k hmotnosti, stupni postižení a potřebám klienta
- psychické předpoklady asistenta - schopnost empatie (vcítění se do druhého), ochota, laskavost, vlídnost, trpělivost, smysl pro humor, přizpůsobivost, schopnost učit se, vynalézavost, zodpovědnost, spolehlivost, pozitivní motivace, dostatek volného času, na druhé straně ale je v zájmu klienta vyhýbat se psychopatům, nervózním lidem, netrpělivým, agresivním nebo lidem otupělým.
- zjistit si časové možnosti asistenta, kdy je pro něho nejvýhodnější klientovi poskytovat službu

Kvalifikace asistentů:

- osobním asistentem může být relativně kdokoli
- není potřebná žádná kvalifikace (neexistuje univerzální školení, které by připravilo asistenta na řešení všech těžkostí života vozíčkáře), na druhé straně každé absolvované školení související s osobní asistencí je nepochybně přínosem pro dobrý vztah klient-asistent a jejich vzájemnou spokojenost
- klient se musí školit a vzdělávat vždy - jde mu o přežití - své znalosti potom předává asistentovi a školí si ho sám podle svých potřeb

Co má dělat klient vzhledem k asistentovi?

- podat informace o práci, která asistenta čeká
- seznámit asistenta s denním, týdenním a příp. i delším programem pro vytvoření představy o službě
- poučit asistenta o způsobech a "technologiích", jak by měl službu vykonávat
- ukázat asistentovi, co a jak by měl dělat
- umožnit asistentovi si veškerou činnost nejdříve vyzkoušet, aby se zjistilo, zda na tu či onu činnost "má" nebo ne
- vyhýbat se psychopatům, nervózním lidem, netrpělivým, agresivním nebo lidem otupělým
- jak klient, tak asistent může odmítnout pokračovat ve službě, pokud s ní nejsou spokojeni
- klient by neměl od asistenta chtít více, než je schopen zvládnout, zabrání se tím případným konfliktům
- vztah klient-asistent musí být založen na vzájemné empatii, důvěře, partnerství, zájmu, slušnosti, humoru, jemnosti, vlídnosti, respektu, toleranci, sebepoznání, snaze po sebezdokonalení, zodpovědnosti, vědět, co jeden od druhého chce a může očekávat
- kontrolu poskytovaných služeb provádí sám klient
- je-li klient s asistentem nespokojen, je nutné se rozejít (před tím ale zajistit náhradu), jednat čestně, zdvořile a otevřeně, nerozcházet se ve zlém - neprospívá to ani klientovi, ani asistentovi
- je-li klient nespokojen s prací asistenta - zjistit, zda má asistent dobré podmínky k tomu, aby mohl službu kvalitně vykonávat, poučit asistenta o nedostacích a vysvětlit mu, jak zjednat nápravu

Organizace práce asistentů:

- je vhodné mít 2 asistenty (zabrání se ponorkové nemoci, získá se zastupitelnost, sníží se únava asistentů)
- zajistit návaznost služeb při střídání asistentů
- předávání služeb mezi asistenty (co bylo uděláno, co má být uděláno)
- plán práce (předem sdělit asistentovi, co bude klient potřebovat, co se bude dělat - pracovní oděv, volba asistenta pro určitý druh práce, apod.)

Zásada: Klient si vždy vybírá asistenta, ne opačně!!!

Pro vztah klienta a asistenta obecně platí zásada: "Co nechceš, aby jiní činili Tobě, nečiň Ty jim!"

Literatura:

Ing. Jana Hrdá - Osobní asistence (příručka postupů a rad pro klienty), POV 1997

Ing. Jana Hrdá - Osobní asistence (příručka postupů a rad pro osobní asistenty), POV

Kurz "Asistent pro osobní službu handicapovaných osob", DS Akord 2003, 2004

A na konec ještě několik osobních poznámek z praxe pro klienty (i pro asistenty):

- žádný člověk není méněcenný, ani člověk s handicapem, fyzickým nebo psychickým, člověk s handicapem je jen trochu jiný než ostatní, majoritní část populace, ale určitě není horší, spíše naopak
- ptejte se Vašich pomocníků, kteří Vám pomáhají nebo Vás ošetřují, na všechno, co Vás zajímá
- vyjadřujte otevřeně své pocity, potřeby, přání a zájmy (záleží však na tom, zda je druhá strana ochotna naslouchat, natož plnit Vaše přání a potřeby, zejména v nemocničních a ústavních zařízeních je to dost problematické, v praxi je v těchto zařízeních často vidět nezájem než skutečnou empatii - schopnost druhému naslouchat a snahu druhému pomoci, někdy pro nezájem, někdy pro nedostatek času)
- uvědomte si, že i ten, kdo Vám pomáhá není stroj a jako každý člověk má své problémy, starosti a bolesti i když třeba trochu jiného charakteru, než máte Vy, a na druhé straně si zase Váš pomocník musí uvědomit, jaké problémy, starosti a bolesti trápí Vás - z toho vyplývá nutnost otevřené, upřímné komunikace mezi Vámi a Vaším pomocníkem, abyste vzájemně předešli možným konfliktům nebo nedorozuměním
- vyjádření Vašich pocitů během ošetřování, polohování, hygieny apod. je pro osoby, kteří Vám pomáhají, velmi důležité, protože se jinak těžko dozvědí, že něco dělají špatně (jsou často přesvědčeni, že Vám pomáhají dobře dle svého nejlepšího přesvědčení v rámci svých znalostí a schopností, i když to tak třeba ve skutečnosti není, ale pozor na to, že se někdo může i dobře míněnou kritikou urazit)
- počítejte ale také s tím, že přehnaná kritika práce asistenta (tj. pokud mu stále budete opakovat, že téměř všechno, co pro Vás dělá je špatně, i když se sám ze všech sil snaží Vám co nejlépe pomoci) je pro asistenta naprosto demotivující a povede velmi rychle k ukončení asistenční služby
- snažte se být aktivní, např. při polohování, snažte se o maximální soběstačnost i když víte, že Vám vždy někdo pomůže, pomoc využívejte, když už to opravdu jinak nejde
- vlastní aktivitou můžete sami pomoci k prevenci vzniku dekubitů, ke zkrácení jejich léčení a získání celkově větší odolnosti Vašeho organismu (samozřejmě pokud to jde)
- uvědomte si, že ten, kdo Vám pomáhá určitým způsobem kompenzuje Váš handicap (nebo by tak měl činit) a tím Vám nahrazuje sníženou pohyblivost, omezenou schopnost k nějaké činnosti, např. tlačí vozík nebo dopomáhá při chůzi a tak vlastně rozšiřuje Vaše schopnosti v činnostech, které byste sami asi nezvládli.

Zdroj:

stránky - Osobní asistence - <https://www.osobniasistence.cz>, Milan Čok (info@osobniasistence.cz)

část - Osobní asistence » Asistence » Sociální služby

Praha 17. 11. 2025